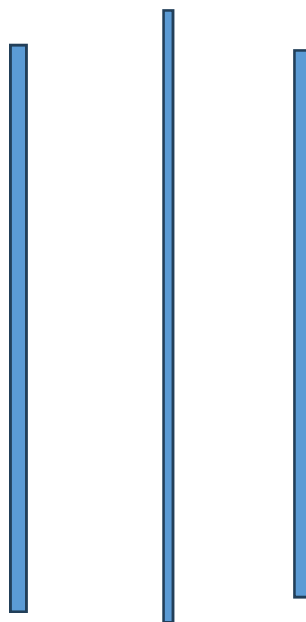

स्वर्गद्वारी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
भित्री प्युठान
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
स्था: २०७३

सभा अध्यक्षबाट

प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम
मिति: २०८३ साल असार १० गते

आ.व २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम

यस गरिमामय १९ औं नगर सभाका उपाध्यक्षज्यू, सचिवज्यू, नगर सभाका सदस्यज्यूहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, सुरक्षा निकायका प्रमुखज्यूहरू, साझेदार संस्थाका प्रतिनिधिहरू एवं पत्रकार मित्रहरू लगायत उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरूमा स्वर्गद्वारी नगरपालिकाको तर्फबाट हार्दिक अभिनन्दन व्यक्त गर्दछु।

आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दै गर्दा, देशमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने वीर शहीदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। साथै, घाइते तथा बेपत्ता नागरिकहरू प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु। यसै अवसरमा, सामाजिक न्याय, अधिकार र रूपान्तरणका लागि युवा पुस्ताले देशव्यापी रूपमा सिर्जना गरेको ऐतिहासिक भाद्र २३ र २४ गतेको जेन्जी (Gen Z) आन्दोलन र त्यसले देखाएको परिवर्तनको मार्गलाई स्मरण गर्दै, युवाहरूका आकांक्षाहरूलाई सम्बोधन गर्नु हाम्रो मुख्य दायित्व रहेको महसुस गर्दछु।

नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेका स्थानीय तहको एकल र साझा अधिकारहरूको पूर्ण अवलम्बन गर्दै नगरवासीका आकांक्षाहरू पूरा गर्न यो १९औं नगर अधिवेशन कोसेढुङ्गा सावित हुनेछ। हामीले तय गरेको दीर्घकालीन सोच "समृद्ध स्वर्गद्वारीकृषि :, पर्यटन र रोजगारी" को मूल नारालाई आत्मसात गर्दै नगरलाई आत्मनिर्भर बनाउनु र युवाहरूका लागि नगरभित्रै रोजगारीको सृजना गर्नु हाम्रो मुख्य लक्ष्य हो। नागरिकहरूले आत्मसम्मानका साथ बाँच्न पाउने, लैङ्गिक हिंसा रहित, समतामूलक र प्रविधियुक्त डिजिटल नगर निर्माण गर्ने सुन्दर सपना हामीले बोकेका छौं।

हाम्रा सामु चुनौतीहरू भए तापनि ६०० देखि २१०० मिटरसम्मको भौगोलिक विविधता, माडी नदी, र हजारौं श्रद्धालुहरूको आस्थाको केन्द्र स्वर्गद्वारी आश्रमले प्रदान गरेको धार्मिक पर्यटन हाम्रा प्रचुर सम्भावना र अवसरहरू हुन्। यी अवसरहरूको सही सदुपयोग गर्दै, सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोगमार्फत नागरिकहरूलाई सरल र सहज सेवा प्रदान गर्न हामी प्रतिबद्ध छौं।

आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रमलाई दिगो विकास लक्ष्य र त्रिवर्षीय खर्च संरचनासँग तादात्म्यता मिलाएर ल्याइएको छ। यसले कृषि, पशुपालन, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य, भौतिक पूर्वाधार, र युवा स्वरोजगार जस्ता बहुआयामिक क्षेत्रहरूलाई समेटेको छ। साथै, जनताको नजिकको सरकारको रूपमा रहेका वडा कार्यालयहरूको क्षमता विकास गर्ने नीति प्रस्ताव गरिएको छ।

आन्तरिक सुशासन र सबल प्रशासनको माध्यमबाट यस नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न आम नगरवासी, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र सरोकारवाला सम्पूर्ण महानुभावहरूको पूर्ण सहयोग र सहकार्यको अपेक्षा गर्दछु।

संक्षिप्त प्रगति विवरण

आदरणीय नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

चालु आ.व. २०८२/०८३ को यस नगरपालिकाबाट कार्य सम्पादनका क्रममा भएको हाल सम्मको संक्षिप्त प्रगति विवरण यस गरिमामय नगर सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहान्छु।

यस नगरपालिकाको चालु आ.व. मा चालु तर्फ रु ४६ करोड ५२ लाख ५ हजार विनियोजन गरिएकोमा खर्च रु .२७ करोड ६५ लाख ०२ हजार १६२ खर्च भइ जम्मा ५९ दशमलव ४४ प्रतिशत खर्च देखिएको छ। यसै गरी पूजीगत तर्फ ३३ करोड २४ लाख ३५ हजार विनियोजन गरिएकोमा हालसम्मको खर्च रु.११ करोड ३७ लाख ८३ हजार ४४ खर्च भएको छ जुन ३४ दशमलव २० प्रतिशत हुन आउँछ। यस नगरपालिकाको आन्तरिक आय चालु आ.व. का लागि रु २ करोड ६६ लाख अनुमान गरिएकोमा हाल सम्म २ करोड ३५ लाख ४४ हजार संकलन भएको छ। जुन कुल अनुमानको ८८ दशमलव ३४ प्रतिशत हुन आउन्छ।

सामाजिक सुरक्षा तर्फ हाल सम्मको जम्मा ३६७८ जनालाई रु करोड १२ .९२ लाख २८ हजार ७३१ वितरण भइसकेको छ।

घटना दर्ता तर्फ हाल सम्म जन्म दर्ता जम्मा १०१८ मध्ये पुरुष ५१२ र महिला ५०६ छन्। जम्मा मृत्यु दर्ता ३३८ मध्ये पुरुष १६४ र महिला १७४ रहेका छन्। यसै गरी सम्बन्धविच्छेद ५६ वटा रहेका छन्। विवाह दर्ता गर्नेमा ४०१ जोडीहरू रहेका छन्। बसाइसरी आएको कुल संख्या ३७ रहेकोमा जानेको संख्या ४०४ रहेको छ।

पूर्वाधार तर्फ

पूर्वाधार तर्फको प्रगति हाल सम्मको भौतिक प्रगति ८५ प्रतिशत देखिएको छ। जस अन्तर्गत ६७२५ मिटर कच्ची सडकको नयाँ ट्रयाक खोलिएको छ भने ११०० मिटर सडकको चौडाई विस्तार गरिएको छ। ७१५ मिटर सडकमा ग्राभेल बिछाइएको छ। ४२९ मि पक्कि ढलान सडक निर्माण भएको छ। यसै गरी ९९० मिटर गोरेटो बाटो तयार भएको छ। ६ वटा प्रतिकालय निर्माण गरिएको छ। ४ वटा खानेपानी टंकी र ३३ वटा खानेपानी धारा निर्माण गरि ८० घरधुरी मा खानेपानीको पहुच बिस्तार गरिएको छ। यसै गरि २९०८ मिटर सिचाई कुलो निर्माण भएको छ जसबाट करिब ३५ हेक्टर जमिनमा सिचाई सुविधा उपलब्ध भएको छ। सिंचाई पोखरी ७ वटा निर्माण गरिएको छ। यसै गरी विद्यालय भवन २ वटा स्वास्थ्य ,चौकी र बर्थिङ सेन्टर भवन निर्माण र मर्मत गरि ६ वटा, सामुदायिक भवन ३ वटा निर्माण गरिएका छन्। यसै गरी नदी नियन्त्रण र सडक मर्मत गरी ३१५ घन मिटर कार्य भएको छ । कच्ची र पक्कि गरी ६०० मिटर सडक नाली विस्तार गरिएको छ। ५ वटा विद्यालयका शौचालय निर्माण भएका छन् भने ३ वटा खेल मैदान निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। १५ शैया नगर अस्पताल निर्माणाधीन रहेको छ।

यस वर्ष ११ वटा घर अभिलेखीकरण र १ वटा नक्सापास सम्पन्न भएका छन्। नगरपालिकाको व्याक हो लोडरबाट सबै वडा ७०० कि .मि .मोटर बाटो मर्मत गरिएको छ।

कृषि विकास शाखा

- ✓ गहुँ बालीको साना व्यावसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) कार्यक्रम अन्तर्गत स्वर्गद्वारी नगरपालिका वडा नं. ७ र ८ को ३०० रोपनी क्षेत्रफलमा गहुँ बाली क्षेत्र विस्तार गरी गहुँको उन्नत बीउ ३८०० केजी, मिनिटिलर ७ थान र त्रिपाल २४ थान वितरण गरिएको छ।
- ✓ मौरी पकेट विकास कार्यक्रम अन्तर्गत मौरीपालक कृषकहरूलाई आधुनिक सेरेना मौरी घर २४८ थानका साथै अन्य आवश्यक सामग्रीहरू वितरण गरिएको छ।

- ✓ मध्यपहाडी मकै र खाद्यान्न बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत मकैको बीउ १००० केजी, धानको उन्नत बीउ ११८० केजी, मिनिटिलर १५ थान, स्प्रे ट्याङ्की २० थान र पुसरो सिडर १ थान वितरण गरिएको छ।
- ✓ खाद्यान्न, तरकारी, तेलहन तथा फलफूल बालीमा लाग्ने रोगकीरा नियन्त्रण गरी उत्पादकत्व बढाउन २००० प्याकेट दुसीनाशक, १५८० थान कीटनाशक र १००० थान सूक्ष्मतत्व वितरण गरिएको छ।
- ✓ कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य क्षेत्रको योजनाबद्ध विकासका लागि नगरपालिका भित्रका ७५० घरधुरीबाट वास्तविक तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य सम्पन्न गरिएको छ।

पशुसेवा शाखा

- ✓ पशुपालनलाई व्यावसायिक र आधुनिक बनाउन वडा नं. १, २, ५ र ६ का विभिन्न स्थानहरूमा वडा स्तरीय "असल पशुपालन तालिम" सञ्चालन गरिएको छ।
- ✓ भौगोलिक रूपमा दुर्गम क्षेत्रका पशुपालक कृषकहरूलाई लक्षित गरी नगरपालिकाका विभिन्न वडाका ९ स्थानहरूमा "पशु स्वास्थ्य घुम्ती शिविर" सञ्चालन गरिएको छ।
- ✓ उन्नत नस्ल सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत कृषकहरूको घरदैलोमै पुगी १९० वटा गाईभैसीमा कृत्रिम गर्भाधान कार्य सम्पन्न गरिएको छ।
- ✓ महामारी रोग नियन्त्रण अन्तर्गत भेडाबाख्राहरूमा पि.पि.आर. (PPR) रोग विरुद्ध १५,००० डोज र गाईभैसीहरूमा खोरेत रोग विरुद्ध १,००० डोज खोप लगाइएको छ।
- ✓ जेठ मसान्तसम्म कुल २,७६३ कृषकहरू (१,६१८ महिला र १,१४५ पुरुष) लाई प्रत्यक्ष सेवा प्रवाह गर्दै गाई, भैसी, बाख्रा, कुखुरा लगायतका कुल १६,००० भन्दा बढी पशुपन्छीहरूलाई आन्तरिक/बाह्य परजीवी विरुद्ध, मेडिकल, सर्जिकल तथा प्रसूति सम्बन्धी उपचार र गोबर परीक्षण सेवा प्रदान गरिएको छ।
- ✓ घुम्ती शिविर मार्फत हेफरसंग सहकार्यमा ४ वटा टोलमा र नगरपालिका को अगुवाई मा वडा न ५ को सिस्नेरी, वडा न १ धात्रे, घुर्चेमा, वडा न ९ सिम्ले, कालीपोखरी, वडा न ८, घुस्टुग, वडा न ७, तापकोट, वडा नं ३ को नेवारे र वडा न २ मालारानी सम्पन्न भएको छ।

हेफर सँगको साझेदारीमा कृषि तथा पशु विकासमा आधारित युवा उद्यमशिलता कार्यक्रम:

- ✓ १ करोड विनियोजन भएकोमा सोको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति ८६ प्रतिशत रहेको छ।
- ✓ यस आ.व. मा १० वटा भकारी सुधार, ३२ वटा खोर सुधार, घासको बिउ वितरण र फलफूल वितरण, ५० वटा ऋश बाख्रा र ५ वटा बोका वितरण, २ जना युवा उद्यमीलाई ब्यवसायीलाई स्टार्ट अप रकम तथा सामग्री सहयोग, ८ वटा सिचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण, ६० वटा मिनिटिलर ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण, किसानलाई तरकारीको विउ, मल्चीङ, टनेल, स्प्रे ट्याङ्की, ७५ प्रतिशत अनुदानमा किसानलाई ३० वटा कुखुरा खोर निर्माणमा सहयोग गरिएको छ।

गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम कार्यक्रम:

- ✓ नयाँ उद्यमीहरूलाई स्वरोजगार बनाउने उद्देश्यले सरफ, फिनेल र हार्पिक उत्पादन सम्बन्धी सीपमूलक तालिम प्रदान गरी व्यवसाय सञ्चालनमा आवश्यक सहयोग गरिएको छ।

- ✓ उद्यमीहरूको व्यावसायिक सुदृढीकरण र स्तरोन्नतिका लागि मौरीघार निर्माण तालिम सफलतापूर्वक सम्पन्न गरिएको छ।
- ✓ विभिन्न सरकारी निकायहरूसँग समन्वय गरी स्वर्गद्वारी स्वेटर बुनाई लघु उद्यमी समूहका सदस्यहरूका लागि क्षमता विकास सम्बन्धी पुनर्ताजकी तालिम सम्पन्न गरिएको छ।

रोजगार, सीप तथा उद्यमशिलता केन्द्र:

- ✓ सुरक्षित वैदेशिक रोजगारीका लागि चालु आर्थिक वर्षमा हालसम्म १ जना महिला र १६२ जना पुरुष गरी जम्मा १६३ जना नागरिकलाई श्रम स्वीकृति तथा पुनः श्रम स्वीकृति प्रक्रियामा सहजीकरण गरिएको छ।
- ✓ श्रमको महत्त्व प्रवर्द्धन गर्न "श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान" कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ भने वैदेशिक रोजगारमा रहेका श्रमिकका ५ जना छात्र/छात्राहरूलाई सन्तति छात्रवृत्ति प्राप्तिका लागि सहजीकरण गरिएको छ।
- ✓ सामी कार्यक्रम अन्तर्गत समुदाय स्तरमा सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी सचेतना स्वीकृत १८ वटा बस्ती स्तरीय कार्यक्रमहरू मध्ये १४ वटा स्थानमा अभिमुखीकरण तथा सूचना प्रवाह कार्य सम्पन्न गरिएको छ।
- ✓ वैदेशिक रोजगारका क्रममा मृत्यु भएका श्रमिकका परिवारलाई वैदेशिक रोजगार बोर्डको कल्याणकारी कोषबाट प्राप्त हुने रु. १० लाख बराबरको आर्थिक क्षतिपूर्ति रकम उपलब्ध गराउन १ जनालाई आवश्यक सहजीकरण गरिएको छ।
- ✓ न्युनतम रोजगारीका लागि नगरपालिका अन्तर्गतका विभिन्न योजनाहरूमा १६ जना ब्यक्तिहरूलाई खटाइ न्युनतम रोजगार प्रदान गरिएको छ।

स्वास्थ्य सेवा तर्फ

- ✓ आमा सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत जेठ मसान्तसम्म ४७० जना गर्भवतीलाई जाँच, ३६ जनाको ग्रामीण अल्ट्रासाउन्ड परीक्षण र २६३ जनालाई संस्थागत सुत्केरी सेवा उपलब्ध गराइनुका साथै २३० जनालाई यातायात खर्च र ४६ जनालाई निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिएको छ।
- ✓ बालबालिकाको स्वास्थ्य सुरक्षाका लागि पूर्ण खोप सुनिश्चितता तथा दिगोपना बडा र पालिका घोषणा गरिएको छ भने नियमित खोप अन्तर्गत बि.सि.जी., डिपिटि र दादुरा-रुबेला खोप सेवा प्रवाह गर्नुका साथै २४७७ जना नागरिकलाई फाइजर खोपको बुस्टर डोज प्रदान गरिएको छ।
- ✓ पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत १ वर्ष मुनिका ४२० जना बच्चाको नियमित तौल परीक्षण, २१६० जना बालबालिकालाई भिटामिन 'ए' र २०८५ जना किशोरीहरूलाई आइरन चक्री वितरण गरिएको छ; साथै पालिकामा पोषण कर्नर स्थापना र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा स्तनपान सप्ताह मनाइएको छ।
- ✓ विपन्न तथा लक्षित नागरिकको राहतका लागि २५ जना दीर्घरोगीलाई संघीय/प्रादेशिक उपचार आर्थिक सहायताका लागि सिफारिस तथा ३३ जना क्यान्सर, मेरुदण्ड पक्षाघात र मृगौला रोगीहरूलाई मासिक रु. ५,००० का दरले पहिलो त्रैमासिकको उपचार खर्च उपलब्ध गराइएको छ।
- ✓ जनस्वास्थ्य प्रवर्द्धन तथा महामारी नियन्त्रणका लागि ९ वटै वडामा डेंगु नियन्त्रण र '३ स' अभियान सञ्चालन गरिएको छ। साथै ५३ जनाको मोतियाबिन्दुको निःशुल्क शल्यक्रिया, ८० वर्ष माथिका ज्येष्ठ

नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको घरदैलोमै स्वास्थ्य परीक्षण र स्वर्गद्वारी सर्पदंश उपचार केन्द्र मार्फत चालु वर्ष ११३ जना सहित हालसम्म ३२९ जनाको उपचार गरिएको छ।

- ✓ आयुर्वेदिक सेवा तर्फ योग कक्षा, गाउँ घर क्लिनिक संचालन औषधि व्यवस्थापन, बृद्धहरूलाई सप्लिमेन्ट वितरण तथा उपचारात्मक सेवा प्रदान गरिएको छ।

शिक्षा युवा तथा खेलकुद तर्फ:

- ✓ विद्यालयहरूलाई प्रविधि सङ्ग जोड्न को लागि विभिन्न विद्यालयहरूमा ICT तथा विज्ञान प्रयोगशाला सामग्री वितरण गर्नुका साथै प्राविधिक धारतर्फ "पढ्दै कमाउँदै" कार्यक्रम सुरु गरिएको छ।
- ✓ स्वीकृत कार्यविधि बमोजिम विद्यार्थी संख्या र भूगोलका आधारमा विद्यालय समायोजन, कक्षा थप, शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा बालविकास केन्द्र स्थानान्तरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ।
- ✓ स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी पाठ्यपुस्तक लेखन कार्य अघि बढाइएको छ तथा शिक्षक/कर्मचारीहरूका लागि क्षमता विकास एवं पुनर्ताजगी तालिम सञ्चालन गरिएको छ।
- ✓ विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी भर्ना रणनीति तयार गरिएको छ र कमजोर शैक्षिक उपलब्धि भएका विद्यालयहरूलाई निरन्तर शैक्षिक परामर्श प्रदान गरिएको छ।
- ✓ आवश्यकताका आधारमा विभिन्न विद्यालयहरूमा भवन, शौचालय तथा घेराबार निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ।
- ✓ वडा स्तरीय खेलकुद, मेयर कप र विद्यालय स्तरीय रनिङशिल्ड प्रतियोगिताहरू सफलतापूर्वक आयोजना गरिएको छ।

महिला तथा बालबालिका तर्फ:

- ✓ लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान मार्फत मानव अधिकार, महिला तथा बाल अधिकार र लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रणका लागि विभिन्न वडाका बस्ती स्तरमा सचेतना तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ।
- ✓ विपन्न दलित तथा अन्य महिलाहरूको क्षमता विकास र स्वरोजगार प्रवर्द्धनका लागि नौमती बाजा बजाउने तालिम सम्पन्न गरिएको छ।
- ✓ माध्यमिक विद्यालयहरूमा बाल संरक्षण, बालश्रम विरुद्ध, बालविवाह निवारण, लागूऔषध दुर्व्यसन र आत्महत्या रोकथाम सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको छ।
- ✓ ज्येष्ठ नागरिकहरूको सहज जीवनयापनका लागि मिलन केन्द्रहरूमा नियमित भेटघाट कार्यक्रम गर्नुका साथै अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको शिक्षामा निरन्तरताका लागि शैक्षिक सामग्री वितरण गरिएको छ।
- ✓ जातीय भेदभाव तथा छुवाछूत उन्मूलन दिवस मनाउनुका साथै दलित समुदायको व्यवसाय संरक्षणका लागि ५० प्रतिशत अनुदानमा आधुनिक आरन सुधार सामग्री वितरण र स्थानीय सांस्कृतिक लाखे नाच एवं रोपाईँ जात्रा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ।

बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम:

- ✓ नगरभित्र रहेका सुनौला हजार दिनका आमा तथा बच्चाहरूको स्वास्थ्य स्थिति सुधारका लागि निरन्तर घरभेट गरी आवश्यक पोषण परामर्श प्रदान गरिएको छ।
- ✓ स्थानीय स्तरमा सञ्चालित स्वास्थ्य आमा समूहहरूमा पोषणको महत्त्वबारे शिक्षा प्रदान गर्नुका साथै बालबालिकाहरूको पोषण स्क्रिनिङ कार्यमा प्राविधिक सहयोग गरिएको छ।

- ✓ चालु आर्थिक वर्षको बजेट अख्तियारी ढिला प्राप्त भए तापनि कार्यक्रमको प्रभावकारितालाई ध्यानमा राख्दै वार्षिक स्वीकृत सबै कार्यक्रमहरू द्रुत रूपमा कार्यान्वयनको चरणमा लिएको छ।

संस्थागत तथा शुशासन तर्फ कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन भएको नगर ,प्रहरी इकाई स्थापना र संचालन टोल ,विकास संस्था परिचालन सार्वजनिक ,सुनुवाई कार्यक्रम डिजिटल ,बोर्ड संचालन आदि कार्य सम्पन्न भएका छन्। नगरको फोहोर व्यवस्थापनका लागि दैनिक कार्यतालिका बमोजिम ट्याक्टर प्रयोग भएको छ।

आदरणीय नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

"समृद्ध स्वर्गद्वारी नगर" को विकासको प्रस्थान बिन्दूको रूपमा अगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रमका मार्गनिर्देशक सिद्धान्त देहाय बमोजिम हुनेछन्।

कउत्पादनमा आधारित व्यावसायिक र आधुनिक कृषि प्रणाली अवलम्बन गर्ने (,

ख गुणस्तरीय शिक्षा (मार्फत सीपयुक्त र प्रतिस्पर्धी जनशक्ति उत्पादन गर्ने,

गसुलभ (, गुणस्तरीय र पहुँचयोग्य स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गर्ने,

घपर्यटकीय सम्भावनाको पहिचान तथा उत्थानशील पूर्वाधार निर्माण गर्ने (,

ङदिगो (, पर्यावरणमैत्री र योजनाबद्ध पूर्वाधार विकास गर्ने,

चसामाजिक (, न्यायपूर्ण, समावेशी तथा समतामुलक समाजको निर्माण गर्ने,

छविभिन्न तहका सरकार (, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय, साझेदारी र सहकार्य स्थापना गर्ने,

जसुशासन (, सदाचार र पारदर्शी सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता गर्ने,

झप्रविधिमैत्री (, सूचना तथा ज्ञानमा आधारित व्यवस्थापन प्रणालीको अवलम्बन गर्ने।

क्षेत्रगत नीतिहरू

आदरणीय नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म स्वर्गद्वारी नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्षका लागि तय गरेका क्षेत्रगत नीतिहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु।

आर्थिक विकास क्षेत्र

कृषि विकास तर्फ:

१. वास्तविक उत्पादक कृषक, समूह र सहकारीलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी लागत र बजारमा बिक्री भएको उपजका आधारमा नतिजामुखी अनुदान उपलब्ध गराइनेछ।
२. नगरपालिकालाई कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन भौगोलिक सम्भाव्यताका आधारमा खाद्यान्न, दलहन, तरकारी र फलफूलको उत्पादन पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
३. रैथाने बालीहरूको संरक्षण, प्रवर्द्धन तथा व्यवसायीकरण गर्नुका साथै कृषि योग्य जमिनको संरक्षण र बाँझो जमिनको समुचित उपयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

४. रासायनिक मल र विषादीको प्रयोग क्रमशः घटाउन व्यावसायिक प्राङ्गारिक एवं गड्यौले मल उत्पादन गर्ने उद्यमी र कृषकहरूलाई विशेष अनुदान र सहयोग दिइनेछ।
५. बहु-क्षेत्रीय पोषण योजनासँग समन्वय गर्दै पोषणमैत्री कृषि प्रणालीलाई प्रोत्साहन गर्न विद्यालय तथा समुदाय स्तरमा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
६. उन्नत बीउबिजन र जैविक विषादीको प्रयोग बढाउनुका साथै एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन (IPM) र आधुनिक कृषि यन्त्रहरूको विस्तार तथा हस्तान्तरण गरिनेछ।
७. कृषि उत्पादन क्षेत्रसम्म पहुँचका लागि सिँचाई, प्लास्टिक पोखरी, कृषि सडक, उपज संकलन केन्द्र र भण्डारण संरचना विकासलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
८. उच्च मूल्यका तरकारी, फलफूल र मौरीपालनको आधुनिक प्रविधि विस्तार गरिनेछ भने स्वर्गद्वारी मन्दिर क्षेत्रमा परीक्षणको रूपमा स्याउ खेती गरिनेछ।
९. युवा तथा वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएकाहरूलाई सामूहिक खेतीमा संलग्न गराइनेछ र प्लास्टिक फूल आयात प्रतिस्थापन गर्न पुष्प खेतीमा विशेष पहल गरिनेछ।
१०. कृषक पाठशाला, हाटबजार, न्यूनतम समर्थन मूल्य निर्धारण, मूल्य अभिवृद्धि र कृषि तथा बाली बीमा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

पशु सेवा तर्फः

११. "कृत्रिम गर्भाधान, आयआर्जनको लागि बरदान" भन्ने नाराका साथ उन्नत जातका फ्रोजन सिमेन र वीउ पशुपन्छी वितरण गरी नस्ल सुधार गरिनेछ।
१२. व्यावसायिक गाईभैसी फार्महरूमा बाच्छी उत्पादन सुनिश्चित गर्न सेक्स सिमेनको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
१३. बाह्रै महिना हरियो घाँस उपलब्ध गराउन नगरका सम्भाव्य स्थानहरूमा हिउँदै र वर्षे घाँस खेती विस्तार गरिनेछ।
१४. पशुपन्छीको पोषण सुधारका लागि 'साइलेज' र वैज्ञानिक विधिबाट सन्तुलित दाना बनाउने प्रविधिलाई कृषकको घरदैलोसम्म पुर्‍याइनेछ।
१५. खोरेत, पी.पी.आर. र लम्पी स्किन जस्ता महामारीजन्य रोगहरू विरुद्ध व्यावसायिक पकेट क्षेत्रहरूमा अनिवार्य खोप सेवा सञ्चालन गरिनेछ।
१६. पशु सेवा सम्बन्धी स्थलगत समस्या समाधानका लागि वडा स्तरमा निःशुल्क पशु स्वास्थ्य तथा बाँझोपन निवारण शिविर आयोजना गरिनेछ।
१७. सम्भाव्यताका आधारमा गाईभैसी, बाख्रा र कुखुरापालन पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी दूध र मासु उत्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान दिइनेछ।
१८. कृषकहरूलाई आधुनिक तथा प्रविधियुक्त उपकरणहरू (मिल्किङ मेसिन, गोठ सुधार आदि) सहूलियत दरमा उपलब्ध गराइनेछ।
१९. कालिज, बट्ठाई र टर्की जस्ता उच्च मूल्यका पशुपन्छी पालनलाई अनुमति दिई एग्रो-इकोटुरिजम र अर्गानिक फार्मिङसँग जोडिनेछ।

२०. युवाहरूका लागि 'कृषि नवप्रवर्तन केन्द्र' र विद्यालयहरूमा 'पढ्दै कमाउँदै' कार्यक्रम अन्तर्गत प्रयोगात्मक आयआर्जन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
२१. हेफर इन्टरनेशनल नेपालसंगको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा कृषि तथा पशु सेवा क्षेत्रको उत्पादन, उत्पादकत्व, व्यवसायीकरण, आयआर्जन, उद्यमशीलता विकास तथा किसानको क्षमता अभिवृद्धिलाई प्राथमिकता दिँदै विभिन्न कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।

राष्ट्रिय रोजगार कार्यक्रम

२२. "श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान" भन्ने मूल नाराका साथ हरेक क्षेत्रमा खटिने श्रमिकहरूको आत्मसम्मान कायम गर्दै समान कामको लागि समान ज्याला प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
२३. "समृद्ध नगर: कृषि, उद्योग, पर्यटन र पूर्वाधारमा रोजगार" भन्ने सोचका साथ पञ्चवर्षीय रोजगार रणनीतिक योजना कार्यान्वयन गरी नागरिकको न्यूनतम रोजगारी सुनिश्चित गरिनेछ।
२४. सबै प्रकारका सीप विकास, उद्यमशीलता, श्रम र रोजगार सम्बन्धी सेवाहरूलाई एकीकृत रूपमा प्रवाह गर्न यस केन्द्रलाई डिजिटल 'श्रम संसार प्रणाली' सँग आबद्ध गरिनेछ।
२५. स्थानीय श्रम र रोजगार सम्बन्धी सूचना प्रणाली सञ्चालन गरी स्वरोजगारका लागि व्यावसायिक योजना निर्माण, रोजगार परामर्श र रोजगारीमा पदस्थापना कार्य व्यवस्थित गरिनेछ।
२६. वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित बनाउन आप्रवासन निकायहरूसँग समन्वय गरी पूर्व-प्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन र श्रम स्वीकृति प्रक्रियामा सहजीकरण गरिनेछ।
२७. विदेशमा रहेका नेपालीको उद्धार, शव झिकाउने, कल्याणकारी छान्नेवृत्ति, अंगभंग तथा मृत्यु क्षतिपूर्ति र कन्सुलर प्रमाणीकरण कार्यमा स्थानीय स्तरबाटै सहजीकरण गरिनेछ।
२८. आप्रवासी कामदारका प्रभावित परिवारका लागि मानसिक स्वास्थ्य तथा मनोसामाजिक परामर्श, वित्तीय साक्षरता र सीप अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
२९. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका श्रमिकहरूको सामाजिक-आर्थिक पुनःएकीकरण गर्न तथा व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि नेपाल बैंकसँगको सहकार्यमा सहूलियतपूर्ण कर्जा प्रवाह गरिनेछ।
३०. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्तिहरूलाई 'रिटर्नी भोलन्टियर' को रूपमा परिचालन गरी घरदैलो स्तरसम्मै सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी सचेतना प्रवाह गरिनेछ।
३१. श्रम बजारको माग पहिचान गरी निजी क्षेत्रको सहकार्यमा 'सीप मेला' सञ्चालन गरिनेछ र श्रम शक्तिलाई प्रतिस्पर्धी एवं उत्पादनशील रोजगारीमा संलग्न गराइनेछ।

कला, संस्कृति र पर्यटन

३२. ऐतिहासिक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक महत्त्व बोकेका पर्यटकीय क्षेत्रहरूको डिजिटल प्रचार-प्रसारका लागि क्युआर (QR) कोड निर्माण गरी नगरका मुख्य स्थानहरूमा राखिनेछ र स्वर्गद्वारी मन्दिर परिसरमा थप पर्यटकीय पूर्वाधारको विकास गरिनेछ।
३३. नगरको पर्यटनलाई व्यावसायिक रूप दिन निजी क्षेत्रको लगानी आमन्त्रण गर्दै स्वर्गद्वारी केवलकार सञ्चालनका लागि लगानीमैत्री वातावरण तयार गरिनेछ र माण्डवी नदीमा ज्यापिटङ सञ्चालन गर्न आवश्यक समन्वय अगाडि बढाइनेछ।

३४. धनवाड र डाँडाखर्कमा सञ्चालित सामुदायिक होमस्टेहरूलाई थप सुदृढ गरी विस्तार गरिनेछ तथा दहचौरको शान्ति पार्क, जिमुरपाटाको सूचना प्रविधियुक्त पार्क, कालिका पार्क र भिङ्ग्रीको चिल्ड्रेन पार्कलाई पर्यटकीय केन्द्रका रूपमा विकास गरिनेछ।
३५. धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि देशका विभिन्न पालिकाहरूसँग सम्बन्ध विस्तार गरिनेछ र स्वर्गद्वारी दर्शनमा आउने भारतीय दर्शनार्थीहरूलाई आकर्षित गर्न विशेष पहल गरिनेछ।

लघु उद्यम

३६. "सीप सिकाइ उद्यमी बनाउने" अवधारणा अनुरूप बेरोजगार तथा अर्धबेरोजगार युवाहरूलाई स्वरोजगारतर्फ उन्मुख गराउन सीप विकास तालिम, उद्यम स्थापना र बजार व्यवस्थापनलाई एकीकृत रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।
३७. स्थानीय तहमा उपलब्ध प्राकृतिक, कृषि, वन र पर्यटन स्रोतको अधिकतम उपयोग गरी रोजगारी सिर्जना हुने खालका आधुनिक प्रविधि एवं नवप्रवर्तनमा आधारित वातावरणमैत्री उद्यमहरू प्रवर्द्धन गरिनेछ।
३८. स्थानीय लघु उद्यमीहरूबाट उत्पादित वस्तुहरूको गुणस्तर सुधार, आकर्षक प्याकेजिङ, ब्राण्डिङ तथा बजार पहुँच विस्तारमार्फत प्रतिस्पर्धी र बिक्रीयोग्य उत्पादनमा जोड दिइनेछ।
३९. नवउद्यमी तथा व्यवसायीहरूलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थामार्फत सहूलियतपूर्ण कर्जा सुनिश्चित गर्न सहकारी, निजी क्षेत्र र सरोकारवालाहरूसँग बलियो सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ।
४०. स्थानीय तहभित्र उद्यम विकास समिति लाई सुदृढ गर्दै कार्यक्रम सञ्चालनमा पारदर्शिता ल्याइनेछ र उद्यमहरूको प्रभावकारिता सुनिश्चित गर्न उपलब्धिमा आधारित अनुगमन प्रणाली लागू गरिनेछ।

सहाकारी

४१. सहकारी क्षेत्रको वित्तीय सुशासन र नियमनलाई सुदृढ बनाउन सबै सहकारी संस्थाहरूको दर्ता तथा नवीकरण व्यवस्थित गरी 'कोपोमिस' (COPOMIS) प्रणालीमा विवरण अद्यावधिक अनिवार्य गरिनेछ।
४२. सहकारीको वित्तीय पारदर्शिता र बचत सुरक्षाका लागि वार्षिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाइनेछ र संस्थाको कुनै पनि आर्थिक कारोबार व्यक्तिगत खाताबाट गर्न पूर्ण रूपमा निषेध गरिनेछ।
४३. सहकारीको मूल्य र मान्यता बमोजिम संस्थालाई सदस्य-केन्द्रित बनाउँदै सर्वसाधारणको बचत सुरक्षित राख्न उत्पादनमुखी र सुरक्षित क्षेत्रमा मात्र लगानी गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।

उपस्थित आदरणीय नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

सामाजिक विकास

शिक्षा युवा तथा खेलकुद तर्फ:

४४. नगरभित्रका विद्यालय उमेर समूहका बालबालिकालाई शिक्षाको अधिकार सुनिश्चित गर्न तथ्याङ्क संकलन गरी सामुदायिक सिकाई केन्द्रमार्फत विद्यालयको पहुँचमा ल्याइनेछ।
४५. विद्यालयहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउन 'डिजिटल विद्यालय' को अवधारणा कार्यान्वयन गर्दै "एक विद्यालय, एक स्मार्ट टिभी" को नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।

४६. शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि प्रधानाध्यापकहरूसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गरी "मेरो विद्यालय, मेरो दायित्व" अभियानलाई सबै विद्यालयमा विस्तार गरिनेछ।
४७. "पढ्दै, सिक्दै र कमाउँदै" को अवधारणा बमोजिम विद्यार्थीहरूलाई सीपमूलक तालिम उपलब्ध गराई शिक्षालाई उच्चमशीलता र नवप्रवर्तनसँग जोडिनेछ।
४८. भौगोलिक दूरी र विद्यार्थी संख्याको आधारमा विद्यालयहरूको समायोजन, स्थानान्तरण वा कक्षा घटुवा गरी शिक्षक दरबन्दी मिलान कार्य गरिनेछ।
४९. न्यून शैक्षिक प्रतिफल भएका विद्यालयहरूमा सुधार ल्याउन विज्ञ समूह गठन गरी सुक्ष्म अनुगमन र सिकाइ सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
५०. शिक्षकहरूको कार्यक्षमता वृद्धिका लागि नियमित तालिम र विद्यार्थीको प्रतिभा पहिचानका साथै जेहेन्दार तथा गरिब विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति प्रदान गरिनेछ।
५१. लगातार ३ वर्षसम्म विद्यार्थी संख्या बढाउने विद्यालय र टोल विकास समितिलाई पुरस्कृत गर्दै सामुदायिक विद्यालयमा क्रमशः अङ्ग्रेजी माध्यमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
५२. खेलकुदलाई प्रतिस्पर्धी बनाउन नगरस्तरीय राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड र मेयर कप प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिँदै खेल मैदानहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ।

स्वास्थ्य तथा सरसफाई तर्फः

९६. गर्भवती महिला, नवजात शिशु र सुत्केरीहरूको स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि "उपमेयर कोसेली सेवा कार्यक्रम" लाई निरन्तरता दिँदै आगामी दुई वर्षभित्र पालिकालाई "पूर्ण संस्थागत सुत्केरी सुनिश्चित पालिका" घोषणा गरिनेछ।
९७. बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य रक्षाका लागि पूर्ण खोप सुनिश्चितता तथा दिगोपना कार्यक्रम र सुनौला हजार दिनका आमा तथा नवशिशुहरूको स्वास्थ्य, पोषण र सरसफाइमा विशेष ध्यान दिइनेछ।
९८. परिवार नियोजन साधनहरूको सर्वसुलभता बढाउनुका साथै ३० वर्षभन्दा माथिका महिलाहरूको प्रजनन स्वास्थ्य समस्या समयमै पहिचान गर्न स्क्रिनिङ क्याम्प र सुरक्षित गर्भपतन सेवा विस्तार गरिनेछ।
९९. क्षयरोग, एचआईभी, कुष्ठरोग जस्ता सार्ने तथा नसार्ने रोग र मानसिक स्वास्थ्य समस्याहरूको निदान र उपचार गर्नुका साथै स्वर्गद्वारी सर्पदंश उपचार केन्द्रलाई थप व्यवस्थित बनाइनेछ।
१००. सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट तोकिएका निःशुल्क आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गर्न आवश्यक औषधि, औजार र जनशक्तिको बन्दोबस्त मिलाई स्वास्थ्य बीमालाई निरन्तरता दिइनेछ।
१०१. जेष्ठ तथा आर्थिक रूपले विपन्न नागरिकहरूलाई लक्षित गरी ४० वर्षभन्दा माथिकालाई निःशुल्क आँखा स्वास्थ्य र ८० वर्षभन्दा माथिका जेष्ठ नागरिकहरूलाई घरदैलोमै स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ।
१०२. निर्माणाधीन १५ शय्याको आधारभूत अस्पतालको निर्माण कार्यलाई तीव्रता दिई छिट्टै सञ्चालनमा ल्याइनेछ र 'एक वडा एक शहरी स्वास्थ्य केन्द्र' को नीति बमोजिम पूर्वाधार स्तरोन्नति गरिनेछ।
१०३. रैथाने तथा प्राकृतिक चिकित्सा पद्धतिलाई प्रवर्द्धन गर्न योग तथा आयुर्वेद उपचार विधिलाई प्रभावकारी बनाउँदै प्रत्येक वडामा क्रमशः "एक वडा एक आरोग्य केन्द्र" स्थापना गरिनेछ।
१०४. स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि "३-स" (सफा चर्पी, सफा भान्सा, सफा घरआँगन) अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ र स्वास्थ्य संस्थाहरूको प्रतिवेदन प्रणालीलाई डिजिटल र चुस्त बनाइनेछ।

१०५. विकट बस्तीहरूमा नियमित स्वास्थ्य परीक्षण शिविर सञ्चालन गरिनेछ र महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको मनोबल बढाउन क्षमता विकास र सेवा-सुविधा परिमार्जन गरिनेछ।
१०६. पोषणमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरू हासिल हुने गरी संघीय सरकारको बजेट साझेदारीमा बहुक्षेत्रीय पोषण योजनालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।
१०७. स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रवाह हुने सेवालाई पारदर्शी, नागरिकमुखी र उत्तरदायी बनाउन 'सामाजिक परीक्षण' कार्यलाई निरन्तरता दिई समुदाय स्तरमा स्वास्थ्य चेतना अभिवृद्धि गरिनेछ।

महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक तर्फ

१०८. "हिंसा गर्दा पनि गर्दिन र गरेको पनि सहन्न" भन्ने मूलमन्त्रका साथ लैङ्गिक हिंसाप्रति शून्य सहनशीलताको नीति लिई 'लैङ्गिक सहायता डेस्क' र महिला मानव अधिकार सञ्जाललाई सक्रिय बनाइनेछ।
१०९. बालविवाह र बालश्रम निवारणका लागि विद्यालय स्तरमा सचेतना चलाइनेछ तथा अति विपन्न वा टुहुरा बालबालिकालाई १२ कक्षासम्म अध्ययनको व्यवस्था मिलाउने संरक्षकलाई विशेष सम्मान गरिनेछ।
११०. पूर्ण तथा अति अशक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको घरदैलोमै पुगी निःशुल्क परिचयपत्र वितरण गर्नुका साथै 'ग' र 'घ' वर्गका व्यक्ति र अभिभावकका लागि जीविकोपार्जन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१११. जेष्ठ नागरिकहरूको ज्ञान र अनुभव उपयोग गर्न 'अन्तरपुस्ता सीप हस्तान्तरण कार्यक्रम' सञ्चालन गरिनेछ र ८० वर्ष पुगेका जेष्ठ नागरिकका उत्कृष्ट स्याहारकर्ताहरूलाई नियमित सम्मान गरिनेछ।
११२. जातीय भेदभाव र छुवाछुत उन्मूलनका लागि चेतनामूलक अभियान सञ्चालन गरिनेछ र दलित समुदायको परम्परागत सीप संरक्षणका लागि आरन सुधार तथा आधुनिक व्यावसायिक तालिम दिइनेछ।
११३. नगरस्तरीय जनजाति सञ्जालको पुनर्गठन गरी नेतृत्व विकास गरिनेछ र जनजातिका परम्परागत पुख्र्यौली भेषभूषा, भाषा, कला र संस्कृतिको पहिचान एवं संरक्षण गर्दै पर्यटनसँग जोडिनेछ।
११४. योजना तर्जुमा र बजेट विनियोजनमा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) लाई प्राथमिकता दिइनेछ र लक्षित वर्गका सञ्जालहरूको नियमित बैठक एवं GESI परीक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।

सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता

११५. प्रविधिमैत्री सामाजिक सुरक्षा र व्यक्तिगत घटना दर्ता अभिलेख व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ।
११६. जनस्तरमा व्यक्तिगत घटनादर्ताको महत्व दर्साउन घटना दर्ता सम्बन्धी आवश्यकता अनुसार सचेतानामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
११७. दुरदराजका वृद्ध, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंक सँगको समन्वय र सहजीकरणमा सम्बन्धित टोलसम्म पुर्याउने वातावरण निर्माणमा पहल गरिनेछ।

गैरसरकारी संस्थातर्फ

११८. नेपालको संविधानको मर्म अनुरूप नगरपालिका र गैससको समन्वय र सहकार्यमा दलित, जनजाति, महिला, अपाङ्गता लगायतका नागरिक लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

११९. स्थानीय तहको माग र आवश्यकतालाई ध्यानमा राखी प्राथमिकताको आधारमा कार्यक्रम छनौट गरिनेछ।
१२०. कार्यक्रमको कार्यान्वयन, गुणस्तर र प्रभावकारीता मुल्याङ्कन गर्न संयुक्त अनुगमन समिति बनाईनेछ।
१२१. गैरसरकारी संस्थाहरूको कार्यक्रमलाई नगरपालिकाको योजना निर्माण प्रक्रियामा समावेश गरी विकासका प्रयासहरू नदोहोर्याइ एकद्वार नीति अन्तर्गत सञ्चालन गरिनेछ।

आदरणीय नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

ग पूर्वाधार विकास क्षेत्र

भौतिक पूर्वाधार तर्फ:

१२२. नगरपालिकाभित्र निर्माण हुने भौतिक पूर्वाधारहरूलाई, लैंगिकमैत्री, बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री तथा वातावरणमैत्री बनाइनेछ र पर्यावरणीय सन्तुलनका लागि नयाँ द्र्याक खोल्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ।
१२३. नगर केन्द्र र वडा केन्द्रहरू जोड्ने प्रमुख सडकहरूलाई बाह्रै महिना चल्ने गरी स्तरोन्नति गरिनेछ र अन्तरपालिका जोड्ने सडक निर्माणलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
१२४. धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरूसम्म पुग्ने पहुँच मार्गहरूको निर्माण गरिनेछ र बजार क्षेत्रमा सार्वजनिक शौचालय तथा यात्रु प्रतिकालय बनाइनेछ।
१२५. नगरका दूरगामी र गौरवका आयोजनाहरूको विस्तृत गुरुयोजना तयार गरी कार्यान्वयनका लागि सङ्घीय, प्रदेश सरकार र निजी क्षेत्रसँग साझेदारी गरिनेछ।
१२६. आफ्नै भवन नभएका वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ र स्थापना भएको औद्योगिक ग्रामलाई तत्काल सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
१२७. भूमिको समुचित प्रयोगका लागि 'एकीकृत बस्ती विकास' नीति लिइनेछ र नमुना नयाँ सहर कार्यक्रम अन्तर्गत सडकहरूको स्तरोन्नति गरिनेछ।
१२८. नगरपालिकाको विकासलाई योजनाबद्ध बनाउन आवधिक योजना (Periodic Plan) र मध्यमकालीन खर्च संरचना (MTEF) लाई लागू गरिनेछ।
१२९. प्राथमिकता र स्थानीय आवश्यकताको पहिचानका आधारमा विकास आयोजनाहरूको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरेर मात्र कार्यान्वयनमा लगिनेछ।
१३०. विकास योजनाहरूको वातावरणीय प्रभाव अध्ययन (EIA) गरिनेछ र नदीजन्य प्राकृतिक स्रोत साधनहरूको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) गरी व्यवस्थापन गरिनेछ।
१३१. आयोजनाहरूको दिगोपनका लागि २ प्रतिशत रकम कट्टी गरी मर्मत सम्भार कोष सुनिश्चित गरिनेछ।
१३२. विकास निर्माणमा टोल विकास संस्थाको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ र नगरवासीको समस्या समाधानका लागि संचालित 'जनतासँग मेयर उपमेयर कार्यक्रम' लाई थप व्यवस्थित बनाइनेछ।
१३३. पूर्वाधार योजनाहरूको गुणस्तर सुनिश्चितताका लागि कार्यरत प्राविधिक कर्मचारीहरूको आधुनिक इन्जिनियरिङ प्रविधि र कार्यक्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ।

सिँचाइ तथा खानेपानी तर्फः

१३४. भूमिगत जलस्रोतको संरक्षण र पानीको संकट न्यूनीकरणका लागि सार्वजनिक एवं निजी भवनहरूमा अनिवार्य रूपमा 'वर्षा पानी संकलन' को व्यवस्था मिलाउन विशेष पहल गरिनेछ।
 १३५. खानेपानीका मुख्य मुहानहरूको भौतिक संरक्षण गर्न विशेष अभियान सञ्चालन गरिनेछ र खानेपानीको दिगो स्रोतका लागि 'एक वडा एक रिचार्ज पोखरी' अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ।
 १३६. नगरबासीका लागि 'एक घर एक धारा' अभियानलाई उच्च प्राथमिकताका साथ निरन्तरता दिइनेछ र वर्षायाममा हुने पानी प्रदुषण रोक्न शुद्ध पानी प्राप्तिको दीर्घकालीन व्यवस्था मिलाइनेछ।
 १३७. खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी पालिका स्तरीय 'वास प्लान' (WASH Plan) निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ र खुला क्षेत्र एवं सडक किनारमा वृक्षारोपण गरी हरियाली विस्तार गरिनेछ।
 १३८. कृषि योग्य भूमिको उत्पादकत्व बढाउन माण्डवी नदीबाट लिफ्ट सिँचाई योजना सञ्चालनका लागि सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकार र दातृ निकायहरूसँग आवश्यक समन्वय एवं पहल गरिनेछ।
- आदरणीय नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फः

१३९. वन्यजन्तु – मानव द्वन्द्व न्यूनीकरण गर्नको लागि वन्यजन्तु प्रवेश हुने क्षेत्रमा जैविक बाड, सचेतना कार्यक्रम तथा क्षतिपुर्ति व्यवस्थालाई सुदृढ गरिनेछ।
१४०. "हरियालीसँगै पूर्वाधार" नीति अन्तर्गत संघ तथा प्रदेश सरकार सँग समन्वय गरी सडक छेउ, बगैँचा, जलाशय संरक्षणको लागि वृक्षारोपण गरिनेछ।
१४१. हरियो नगर अभियान अन्तर्गत प्रत्येक वडामा एक सार्वजनिक हरित क्षेत्र निर्माणको लागि विभिन्न सार्वजनिक निकाय गैर सरकारी संघ संस्था निजी व्यक्ति सँग समन्वय गरिनेछ।
१४२. वन क्षेत्रहरूमा हुने डढेलो नियन्त्रण गर्न सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१४३. वातावरण दिवसको अवसरमा पहिरोबाट जोखिमयुक्त स्थानहरूमा वृक्षारोपण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१४४. वन उपभोक्ता समितिहरूलाई सामुदायीक क्रियाकलापमा संलग्न गराइने नीति लिइनेछ।

फोहोरमैला व्यवस्थापन तर्फः

१४५. भित्री स्वर्गद्वारी सडक खण्डमा फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि विभिन्न ठाँउमा स्थानीय बाँसबाट निर्मित ढोकाहरूको प्रबन्ध गरिनेछ।
१४६. फोहोरमैलालाई घरमै वर्गीकरण गर्न सचेतना कार्यक्रम गरिनेछ।
१४७. नागरिकको स्वास्थ्यलाई दृष्टिगत गरी नगरक्षेत्रभित्र प्लाष्टिक जन्य सामग्रीको प्रयोगमा लगाईएको न्यूनीकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।

आदरणीय नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास

संस्थागत सेवा प्रवाह र सुशासन तर्फः

१४८. अस्थायी तथा करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरू सेवा अवकाशपछि रिक्तो हात फर्किनुपर्ने बाध्यतालाई मध्यनजर गर्दै उनीहरूको उच्च मनोबल र भविष्य सुरक्षित गर्न सामाजिक सुरक्षा कोषमा क्रमशः आबद्ध गराउँदै लगिनेछ।
१४९. कर्मचारीहरूलाई कामको सम्मान र सेवा प्रवाहमा उत्प्रेरित गर्न विशेष ध्यान दिईनेछ अतिरिक्त काम गरे बापत प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराइनेछ भने जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका लागि तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
१५०. सुशासन र सहज सेवा प्रवाहका लागि डिजिटल प्रशासन प्रणालीलाई सुदृढ गरिनेछ। नगरपालिकाको सेवा प्रवाहलाई क्रमशः कागज रहित, अनलाइन सेवा आवेदन, ई-फाइलिङ र मोबाइल एप मार्फत सेवा अनुगमन प्रणाली जस्ता प्रविधिमा रूपान्तरण गरिनेछ।
१५१. सूचनाको हकलाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गर्दै सार्वजनिक महत्त्व र नागरिक चासोका विषयहरूमा समयमै सूचना प्रवाह गर्ने वातावरण तयार गरिनेछ।
१५२. कार्यपालिकाको क्रियाकलापलाई पारदर्शी, जवाफदेही र मितव्ययी बनाउन नियमित रूपमा सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण र खर्च सार्वजनिकीकरण जस्ता विधि तथा प्रक्रियाहरूलाई अनिवार्य रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।
१५३. नगरपालिकाको आर्थिक प्रणालीलाई पारदर्शी र व्यवस्थित बनाउन 'शून्य बेरुजु' को अवधारणा अनुसार फजुल खर्च र बेरुजु हुने अवस्थालाई पूर्ण रूपमा निरुत्साहित गरिनेछ। हरेक वर्ष औल्याइएका बेरुजुहरूलाई कानुन बमोजिम क्रमशः फछ्यौट गर्दै लगिने नीति लिइनेछ।
१५४. स्थानीय सरकार र नागरिकबीचको सम्बन्धलाई सुदृढ गर्न र सेवा प्रवाहमा देखिएका समस्या समाधानका लागि गुनासो व्यवस्थापन समिति गठन गरी सहजीकरण गरिनेछ।
१५५. स्थानीय सरकारको गौरव र पहिचानलाई संस्थागत गर्न नगरपालिका स्थापना भएको दिनलाई प्रत्येक वर्ष 'स्थानीय दिवस' का रूपमा भव्यताका साथ मनाइनेछ।
१५६. न्यायिक समितिबाट सम्पादन हुने कार्यहरूलाई क्रमश डिजिटल रूपमा परिवर्तन गरिँदै लगिनेछ।
१५७. स्थानीय तहमा उत्पन्न हुने विवादहरूको समाधानका लागि प्रचलित कानुन तथा कार्यविधिको पूर्ण पालना गर्दै मेलमिलाप प्रक्रियालाई मुख्य प्राथमिकता दिइनेछ। न्यायिक समितिमा दर्ता भएका उजुरीहरूलाई छिटो, निष्पक्ष, पारदर्शी र कम खर्चिलो रूपमा सुनुवाइ तथा निर्णय गरी न्यायमा नागरिकको सहज, उत्तरदायी र जनमुखी पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ।
१५८. प्रत्येक वडामा गठन भएका मेलमिलाप केन्द्रहरूको सुदृढीकरण गरी स्थानीय स्तरमै विवाद निरुपणका लागि प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ। स्थानीय स्तरमा कानुनी सचेतना अभिवृद्धि गर्न विभिन्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनुका साथै न्यायिक समितिको कार्यसम्पादनमा नियमित अनुगमन, मूल्यांकन तथा सुधारका उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ।
१५९. न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा मेलमिलापकर्ताहरूको कार्यक्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक तालिम, अभिमुखीकरण तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमण सञ्चालन गरिनेछ। साथै, उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने

मेलमिलापकर्ता तथा पदाधिकारीहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने वार्षिक रूपमा प्रशंसा, सम्मान तथा पुरस्कार प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ।

१६०. नगरपालिकाको सेवा प्रवाहलाई चुस्त र व्यवस्थित बनाउन स्वीकृत रिक्त दरबन्दीहरूमा नियमानुसार कर्मचारी व्यवस्थापन गरिनेछ। कर्मचारीहरूको व्यावसायिक सुरक्षा र हितका लागि 'कर्मचारी कल्याण कोष' लाई थप व्यवस्थित गर्दै निरन्तरता दिइनेछ।
१६१. नगर क्षेत्रको शान्ति सुरक्षा र कानून कार्यान्वयनलाई सुदृढ गर्न नगर प्रहरी एकाइमा कार्यरत नगर प्रहरीहरूको कार्यक्षमता विकासका लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।
१६२. नगर क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने विभिन्न तालिम, अभिमुखीकरण, क्षमता विकास कार्यक्रम, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, प्राविधिक कर्मचारीहरूको फिल्ड भ्रम, एवं पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको बैठक भत्ता लगायतका अन्य भत्ताहरूलाई पारदर्शी र मितव्ययी बनाउन स्वीकृत खर्च सञ्चालन निर्देशिका बमोजिम एकरूपता कायम गरिनेछ।
१६३. नगरपालिकाको वित्तीय तथा प्रशासनिक कार्यप्रणालीलाई पारदर्शी बनाउन 'आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली' लाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
१६४. सुशासन स्थापनाका लागि आवश्यक स्थानीय कानूनहरू निर्माण गरी लागू गरिनुका साथै सञ्चालित विकास आयोजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीलाई नतिजामुखी र थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ।
१६५. नगरपालिकाको योजना तर्जुमा, तथ्यमा आधारित निर्णय प्रक्रिया र विकासका सूचकहरूलाई वैज्ञानिक बनाउन स्वर्गद्वारी नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण (Digital Profile) लाई आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी नियमित रूपमा परिमार्जन तथा अध्यावधिक गरिनेछ।
१६६. विभिन्न लोकतान्त्रिक आन्दोलनहरूमा मुलुक र जनताका लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्ने महान सहिदहरूप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दै, नगर क्षेत्रभित्र रहेका सहिद परिवारहरूलाई नगरको तर्फबाट सम्मान र राहत दिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
१६७. भूमि प्रशासन अन्तर्गत प्रवाह हुने मालपोत तथा नापी सम्बन्धी सेवाहरू नगरपालिकाबाटै सञ्चालन गर्न आवश्यक भौतिक तथा प्राविधिक पूर्वाधारको व्यवस्था गरी सम्बन्धित निकायसँग आवश्यक समन्वय र पहल गरिनेछ।
१६८. गरिबी निवारण कोषअन्तर्गत रहेका सामुदायिक संस्थाहरूको अध्ययन, अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क संकलन गरी संस्थाहरूको अवस्था विश्लेषण गरिनेछ। साथै, कोषको उपलब्ध रकम प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्न सम्बन्धित निकायसँग आवश्यक समन्वय, सहजीकरण तथा सहकार्य गरिनेछ।

वित्तीय सुशासन तर्फ:

१६९. आर्थिक वर्षको अन्त्यमा हतारमा खर्च गर्ने प्रवृत्ति नियन्त्रण गरिनेछ र बजेट कार्यान्वयन व्यवस्थित बनाउन वार्षिक खरिद गुरुयोजना स्वीकृत गरी समयमै खरिद कार्य सञ्चालन गरिनेछ।
१७०. सार्वजनिक खरिद प्रक्रियालाई पारदर्शी बनाउन १० लाख माथीका सबै आयोजनाहरू खुला सूचना प्रकाशन गरि प्रतिस्पर्धाबाट संचालन गरिनेछ र विद्युतीय बोलपत्र (e-Bidding) प्रणाली पूर्ण रूपमा लागू गरिनेछ।
१७१. नगरपालिकाको आर्थिक सञ्चालनमा कडा अनुशासन कायम गर्न तथा बेरुजु जाँचबुझका लागि सार्वजनिक लेखा समितिलाई थप जिम्मेवार र क्रियाशील बनाइनेछ।

वित्तीय व्यवस्थापन र राजस्व परिचालन तर्फः

१७२. नगरक्षेत्रभित्र उपलब्ध राजस्व स्रोतहरूको डिजिटल नक्साङ्कन (Digital Mapping) गरिनेछ र कर संकलन प्रणालीलाई डिजिटल माध्यमबाट व्यापक विस्तार गरिनेछ।
१७३. करको दर बढाउनुभन्दा करको दायरा फराकिलो बनाइनेछ र नगर क्षेत्रभित्र दर्ता नगरी सञ्चालनमा रहेका व्यवसायहरूलाई नियमित अनुगमन गरी कानुनी रूपमा दर्ता प्रक्रियामा ल्याइनेछ।
१७४. समयमै कर तिर्ने उत्कृष्ट करदातालाई सम्मान गरिनेछ भने दलित, एकल महिला तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले सञ्चालन गर्ने व्यवसाय दर्तामा विशेष छुटको व्यवस्था मिलाइनेछ।
१७५. नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका सम्पत्ति, खुला ठाउँ र भवनहरूलाई सार्वजनिक-निजी साझेदारी वा उपयुक्त विधिमार्फत आम्दानीमूलक रूपमा उपयोग गरिनेछ।
१७६. वित्तीय अनियमितता रोक्न आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रणाली सुदृढ गरिनेछ।

सूचना तथा प्रविधि तर्फः

१७७. नगरपालिकामा विद्युतीय सुशासन (e-Governance) लाई सुदृढ गर्न आवश्यक पूर्वाधारसहितको सूचना तथा प्रविधि कक्षलाई पूर्ण रूपमा आधुनिक र साधनस्रोत सम्पन्न बनाइनेछ। नगरपालिकाका सबै पुराना, महत्त्वपूर्ण कागजात तथा कार्यालयका अभिलेखहरूलाई क्रमशः डिजिटलाइज गरी सुरक्षित र व्यवस्थित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
१७८. नागरिक सेवालाई छरितो र प्रविधिमैत्री बनाउन भवन/घर नक्सा पास गर्ने प्रणालीलाई पूर्ण रूपमा डिजिटल बनाइनेछ। साथै, प्रत्येक सेवाग्राहीले नगरपालिकामा कर तथा अन्य दस्तुर बुझाएको विवरण तत्कालै मोबाइलमा प्राप्त गर्ने गरी विद्यमान एसएमएस (SMS) सूचना प्रणालीलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ।
१७९. सूचनामा नागरिकको सहज पहुँच बढाउन नगरपालिकाका सबै सूचना तथा निर्णयहरू आधिकारिक वेबसाइट, फेसबुक पेज र स्थानीय सञ्चार माध्यमहरूबाट नियमित प्रकाशन तथा प्रसारण गरिनेछ। नगरको विकास प्रवर्द्धनमा सकारात्मक योगदान पुऱ्याउने सञ्चार माध्यम र सञ्चारकर्मीहरूलाई प्रोत्साहन स्वरूप पुरस्कृत गरिनेछ।
१८०. नगरपालिकाका सबै शाखाहरू, वडा कार्यालयहरू र जनप्रतिनिधिहरूबीच तीव्र गतिमा सूचना आदानप्रदान गर्न 'ई-सम्पर्क' प्रणालीको विकास गरिनेछ। नगरपालिकाको वेबसाइट, मोबाइल एप, फेसबुक, र ट्विटर (X) लगायतका सामाजिक सञ्जालहरूलाई सक्रिय बनाई नागरिकबाट तत्काल सुझाव, गुनासो लिन र सम्बोधन गर्न मिल्ने पद्धतिको विकास गरिनेछ।
१८१. इन्टरनेट सेवामा नागरिकको पहुँच बढाउन नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण तथा सेवा प्रदायकहरूसँग समन्वय गरी अप्टिकल फाइबरसहितको उच्च गतिको इन्टरनेट सेवा नपुगेका क्षेत्रहरूमा सेवा विस्तारका लागि विशेष पहल गरिनेछ। साथै, आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि स्वर्गद्वारी गेटमा निर्मित डिजिटल सूचनापाटी मार्फत यस नगरपालिकाका प्रमुख धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरूको डिजिटल प्रचार-प्रसार गरिनेछ।

आदरणीय नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

नीति तथा कार्यक्रम हाम्रो नगरको दिगो विकास, सुशासन, समृद्धि र समावेशी विकासप्रतिको दृढ प्रतिबद्धता हो। यो केवल कागजी दस्तावेज नभई नगरवासीको अपेक्षा, साझा सोच र सामूहिक संकल्पको नीतिगत अभिव्यक्ति हो।

यसमा समेटिएका कार्यक्रमहरूको सफल कार्यान्वयनका लागि नगरकार्यपालिका, नगरसभा, कर्मचारी, विकास साझेदार संस्था तथा सम्पूर्ण नगरवासीको सक्रिय सहभागिता र सहयोग आवश्यक रहनेछ। सीमित स्रोत—साधनका बाबजुद उपलब्ध स्रोतको अधिकतम उपयोग, पारदर्शिता, उत्तरदायित्व र प्रभावकारी कार्यसम्पादनमार्फत विकासका लक्ष्य हासिल गर्न हामी प्रतिबद्ध छौं।

अन्त्यमा, प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा प्रक्रियामा अमूल्य सुझाव, सल्लाह र सहयोग प्रदान गर्नुहुने सम्मानित नगरसभा सदस्यज्यूहरू, विषयगत समितिहरू, राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सञ्चारकर्मी, नागरिक समाज, विकास साझेदार संस्था तथा सम्पूर्ण नगरवासीप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

यस नीति कार्यक्रम तर्जुमा गर्न प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रुपमा अमूल्य सुझाव र सहयोग उपलब्ध गराई सहयोग पुर्याउनु हुने सबै महानुभावहरू तथा निकायहरूमा आभार व्यक्त गर्दै हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।